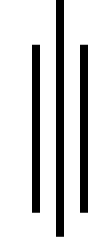

शोध निर्देशक
गिरीराज पौडेल
उप-प्राध्यापक
नेपाली शिक्षण विभाग
महेन्द्र बहुमुखी क्याम्पस
नेपालगंज, बाँके

नेपाली साहित्यको क्षेत्रमा भानु पुस्तकालय सत्ती कैलालीद्वारा प्रकाशित “अंकुर” पत्रिकाको योगदान

त्रिभुवन विश्वविद्यालय मानविकी तथा सामाजिक शास्त्र संकाय
नेपाली केन्द्रीय विभाग अन्तर्गत स्नातकोत्तर तह दोस्रो वर्षको दसौं पत्रको प्रयोजनको लागि

प्रस्तुत

शोधपत्र

शोधकर्ता

रामबहादुर बोहरा

नेपाली शिक्षण विभाग

महेन्द्र बहुमुखी क्याम्पस

नेपालगंज, बाँके

शैक्षिक सत्र २०६४/०६६

रोल नं. ३८५४

रजिष्ट्रेशन नं. ६-१-३२८-३-९८

शोध निर्देशकको मन्त्रव्य

त्रिभुवन विश्वविद्यालय मानविकी तथा सामाजिक शास्त्र संकाय अन्तर्गत नेपाली शिक्षण विभाग महेन्द्र बहुमुखी क्याम्पसको स्नातकोत्तर तह दोस्रो वर्षको छात्र रामबहादुर बोहराले नेपाली साहित्यको क्षेत्रमा भानु पुस्तकालय सत्ती कैलालीद्वारा प्रकाशित “अंकुर” पत्रिकाको योगदान शीर्षकको शोधपत्र मेरो निर्देशनमा तयार पार्नु भएको हो । उहाँले मिहिनेतकासाथ तयार पारेको यस शोधपत्रबाट म पूर्णतः सन्तुष्ट छु र शोधपत्रको आवश्यक मूल्यांकनका लागि नेपाली शिक्षण विभाग समक्ष सिफारिस गर्दछु ।

मिति: २०८८/०४/१५

.....
(गिरीराज पौडेल)
उप-प्राध्यापक
नेपाली शिक्षण विभाग
महेन्द्र बहुमुखी क्याम्पस
नेपालगंज, बाँके

त्रिभुवन विश्वविद्यालय
मानविकी तथा सामाजिकशास्त्र सङ्काय नेपाली शिक्षण विभाग महेन्द्र बहुमुखी क्याम्पस
नेपालगंज बाके

स्वीकृतिपत्र

त्रिभुवन विश्वविद्यालय मानविकी तथा सामाजिकशास्त्र सङ्काय नेपाली शिक्षण विभाग महेन्द्र बहुमुखी क्याम्पस नेपालगंज बाँकेको मातहतमा छात्र रामबहादुर बोहराले गिरीराज पौडेलको निर्देशनमा रही “नेपाली साहित्यको क्षेत्रमा भानु पुस्तकालय सत्ती कैलालीद्वारा प्रकाशित अंकुर पत्रिकाको योगदान” शीर्षकको शोधपत्र तयार पार्नु भएकोले प्रस्तुत शोधपत्र सम्बन्धित विषयका लागि उपयुक्त ठानी स्वीकृत गरिएको छ ।

शोध मूल्यांकन समिति

क्र.सं.	नाम	हस्ताक्षर
१.	उप-प्राध्यापक गिरीराज पौडेल (विभागीय प्रमुख)	.....
२.	उप-प्राध्यापक गिरीराज पौडेल .(शोध निर्देशक)	.....
३.	उप-प्राध्यापक महानन्द जोशी (वाह्य परीक्षक)	.....

मिति: २०८८/०४/२०

कृतज्ञता ज्ञापन

नेपाली साहित्यको क्षेत्रमा भानु पुस्तकालय सती कैलालीद्वारा प्रकाशित “अंकुर” पत्रिकाको योगदान शीर्षकको प्रस्तुत शोधपत्र तयार गर्ने अवसर प्रदान गर्ने नेपाली शिक्षण विभाग महेन्द्र बहुमुखी क्याम्पसप्रति आभार प्रकट गर्दछु । स्नातकोत्तर तहको दसौं प्रत्रको प्रयोजनका लागि तयार पारिएको यस शोध कार्यलाई पूर्णता दिने क्रममा आफ्नो कार्य व्यस्तताका बावजुद पनि स्नेहपूर्वक निर्देशन गर्नुहुने श्रद्धेय गुरु श्री गिरीराज पोडेल ज्यूप्रति ज्यादै आभारी छु । अध्ययन तथा शोध कार्यका सिलसिलामा प्रत्यक्ष तथा अप्रत्यक्ष रूपमा सहयोग पुऱ्याउनु हुने यस महेन्द्र बहुमुखी क्याम्पस नेपाली शिक्षण विभागका आदरणीय गुरुज्यूहरु गिरीराज पोडेल, डा. गोपाल प्रसाद अधिकारी, शशाङ्क शेखर चटर्जी, वेदनिधी शर्मा, महानन्द जोशी तथा हरि तिमिल्सिना लगायतका सम्पूर्ण गुरुहरुप्रति कृतज्ञ रहेको छु । आवश्यक सामग्रीहरु उपलब्ध गराई सहयोग गर्नुहुने महानुभावहरुमा वरिष्ठ साहित्यकार श्रेष्ठ प्रिया पथ्थर, भानु पुस्तकालय सती कैलालीका वर्तमान अध्यक्ष दिव्य सागर साउद, टोपेन्द्र शाह रसिक, मिन बहादुर थापा मिलन, सुरेन्द्र विवश यात्री, अमर ओली, असोक बोहरा असिम, निर्दोष डेविट, नेपालगञ्ज स्थित भेरी अञ्चल अस्पतालमा कार्यरत आदरणीय मामा दानबहादुर ठकुल्ला, सहयोगी भाइ केशव ठकुल्ला एवम् भानु पुस्तकालय परिवारप्रति स-धन्यवाद आभार प्रकट गर्दछु । यसै गरी आर्थिक तथा व्यवहारिक सहयोग गर्दै आफ्नो अमूल्य श्रम र पसिना बगाएर मेरो अध्ययनलाई यस अवस्थासम्म त्याई पुऱ्याउने मेरा पुजनिय आमावुबा आदरणीय दाजु भाउजूहरुप्रति आजीवन ऋणि रहेको छु । हरपल सुख दुःखमा साथ दिई सदैव अगाडि वढ्ने प्रेरणा र हौसला दिने जीवनसाथी रञ्जीता थापा (बोहरा) प्रति हृदयदेखि आभारी छु । शोधपत्र तयार गर्ने क्रममा शोधप्रत्रको टड्कनमा सहयोग गर्नुहुने मित्रहरु राज कुमार चौधरी (अल्फा स्टेस्नरी मोतीपुर कैलाली) भूपाल गिरी (यूनिभर्सल कम्प्यूटर इन्स्टीच्यूट नेपालगंज बाँके) लाई धन्यवाद व्यक्त गर्दछु ।

अन्त्यमा यस शोधपत्रलाई आवश्यक मूल्याङ्कनका लागि प्रस्तुत गर्दछु ।

मिति : २०८८/४/१२

शोधार्थी

रामबहादुर बोहरा
शै. स. २०८४/०८६

विषय सूची

परिच्छेद-एक (१)

पेज

शोध प्रस्ताव

१-५

१.१ शोध शीर्षक

१.२ शोधको प्रयोजन

१.३ विषय परिचय

१.४ समस्या कथन

१.५ शोध कार्यको उद्देश्य

१.६ अध्ययनको सीमांकन

१.७ पूर्वकार्यको समीक्षा

१.८ शोध कार्यको औचित्य/महत्व

१.९ सामग्री संकलन र शोधविधि

१.१० शोधपत्रको रूपरेखा

परिच्छेद-दुई (२)

नेपालमा साहित्यिक पत्रपत्रिकाको संक्षिप्त इतिहास

६-१६

२.१ पृष्ठभूमि

२.२ वि.सं. २००७ सालपूर्व

२.३ वि.सं. २००७ सालपछि

परिच्छेद-तीन (३)

कैलाली जिल्लाबाट प्रकाशित साहित्यिक पत्रपत्रिकाहरूको संक्षिप्त परिचय १७-३२

३.१ परिचय

३.२ भानुपुस्तकालय सत्ती कैलालीको संक्षिप्त परिचय

३.२.१ पृष्ठभूमि

३.२.२ भानुपुस्तकालय सत्ती कैलालीको स्थापना

३.२.३ भानुपुस्तकालय सत्ती कैलालीको तदर्थ समिति

३.२.४ भानुपुस्तकालय सत्ती कैलालीको प्रथम कार्यकारिणी समिति

३.२.५ यस पुस्तकालयको स्थापनाकालदेखि हालसम्मका अध्यक्षहरू

३.२.६ पुस्तकालयको भौतिक एवं आर्थिक अवस्था

३.२.६.१ भवन तथा जग्गा

३.२.६.२ फर्निचरहरू

३.२.६.३ कर्मचारी

३.२.६.४ कार्यालय समय

३.२.६.५ आर्थिक अवस्था

३.२.७ पुस्तकालयको उद्देश्य

३.२.८ पुस्तकालयका गतिविधिहरू

३.२.९ निष्कर्ष

- ३.३ अंकुर साहित्यिक पत्रिकाको प्रकाशन र परिचय
- ३.३.१ पृष्ठभूमि
- ३.३.२ अंकुरको प्रकाशन
- ३.३.३ अंकुरको हालसम्म प्रकाशित अंकहरू
- ३.३.४ अंकुर पत्रिका प्रकाशनको उद्देश्य
- ३.३.५ अंकुरको नामाकरण
- ३.३.६ अंकुरका अंक र विशेषताहरू
- ३.३.७ अंकुरका हालसम्मका प्रकाशित अंकहरू
- ३.३.८ अंकुरमा प्रकाशित रचनाहरू
- ३.३.९ अंकुरको बजार व्यवस्था, मूल्य व्यवस्था र विज्ञापन
- ३.३.१० मुद्रण अवरण तथा संयोजन

परिच्छेद-चार (४)

४. अंकुर पत्रिकामा प्रकाशित रचनाहरूको वर्णानुक्रमिक विवरण ३३-४४
- ४.१ पृष्ठभूमि
- ४.२ कविता
- ४.३ गजल
- ४.४ निवन्ध तथा लेखरचना

- ४.५ कथा
- ४.६ मुक्तक
- ४.७ गीत
- ४.८ समालोचना
- ४.९ एकांकी

परिच्छेद-पाँच (५)

नेपाली साहित्यमा अंकुर पत्रिकाको विधागत योगदान

४५-७६

- ५.१ पृष्ठभूमि
- ५.२ कविता
- ५.२.१ स्वच्छन्दतावादी धारा
- ५.३ गजल
- ५.४ कथा
- ५.५ निवन्ध
- ५.६ गीत
- ५.६.१ गीत शब्दको व्युत्पत्ति र अर्थ
- ५.६.२ गीतको परिभाषा
- ५.७ मुक्तक
- ५.७.१ परिभाषा

५.७.२ नेपाली साहित्यमा मुक्तक

५.८ समालोचना

५.९ नाटक/एकांकी

परिच्छेद-छ (६)

उपसंहार

७७-८१

परिच्छेद-सात (७)

सन्दर्भग्रन्थ सूची

८२-८३

- क) पुस्तकाकार कृति
- ख) पत्रपत्रिका
- ग) अप्रकाशित शोधपत्र